

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**COLLATIO-||NVM SACRARVM|| LIBRI VIII.|| Tilmanni
Bredenbachij S. Th. D.||**

Bredenbach, Tilmann

Coloniae Agrippinae, 1592

VD16 B 7378

68. Memorabilis historia SS. Eucharistiæ à Iudæis in monte Stellarum
perpetrata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65002)

rosanctum & venerabile Dionysium
scopum. Hoc autem magnum, & terribile,
commemorationem, omnemque mentem
omnem cogitationem excedens miraculu
non vnus, aut duo, aut tres vel pauci aliqui
derunt, sed omnis Ecclesia, ciuesque & rudi
indigenæ & hospites, quiq; continentem
bulant, & qui mare nauigant, viri & mulie
fenes & impuberes, iuuenes & seniores,
mini & serui, diuites & pauperes, principes
subditi, sapientes & simplices, virgines & m
nachi, viduæ ac nuptæ, qui in potestate con
tuti sunt, & qui illorum reguntur imperia
illi quidem clamabant Kyrie eleyson, ceteri
autē aliter Deum laudabant, omnes vero
rite Deo gratias agebant pro ineffabilibus
ius mirabilibus. Plurimi igitur ex hoc mira
lo credentes, adiecti sunt sanctæ Catholice
Apostolicæ Ecclesiæ.

*Memorabilis historia SS. Eucharistiæ à Iudæis
te Stellarum perpetrata, conscripta per Nicolaum
Marescalcum Thurium, & nuncupata à
Principibus Vandalorum Henrico & Alberti
wanis fratribus, Ducibus Megapoliensibus.*

CAP. LXVIII.

ANnus nunc agitur vigesimus, quo
striff. Principes, impium ac sceleratum
mortalium genus Iudæi, sacrosanctam Eucharisti
am corporis nostri redemptoris Christi
manibus sanguinarijs inuoluerint, ac mem
mentu

mentum hoc sanctissimum religionis nostræ,
 & fidei Catholicæ suprema ab ipso in cœna re-
 licta, *toloyia*, vbi sanctus ille sanctorum finem
 esse voluit instrumenti veteris, & noui exor-
 dium, abrogatis eius nefandæ gentis legibus,
 & p̄scais cæremoniis, summo scelere in mon-
 te dicto Stellarum in vestra ditione, crudelissi-
 mē lancinauerint. Quæ res, quanquā multis
 iā hinc annis acta sit, nullo tamē certo auctore
 in lucem prodiit. Eā sanē cō cupidius posteris
 incorruptā tradere mecū constitui, cum mira-
 culorum, quæ id temporis contigere, insigni
 cōmeratione, quò magis sciam eā nacturā fi-
 dem eiusmodi, quæ in dubium à quoquā vo-
 cari, aut ei obliuisci nequeat. Quod ipsum nunc
 vestri nominis auspicio & nūcupatione chal-
 corypicis literis euulgabitur. Profectò non pa-
 rum ad hanc operā nauandā me ipsum cōmo-
 uir, tum locus religiosus, & crebra miracula,
 tum sedula hominum vndiquaque turmatim
 confluentium ea de re percontatio. Tantum
 est, hucusque desideratur enarrator. Sed enim
 rem omnem, vti ea acta est, referam. Impien-
 tissimi Iudæi, qui non tantum perniciem no-
 bis struunt, sed & vniuersam internecionem
 nostræ Christianæ religionis machinantur, di-
 ras nobis imprecando, Eucharisticum panem
 paruo are, à deplorando quodā sacerdote no-
 mine Petro, cognomento Dano, vitæ liberio-
 ris, & existimationis apud viros graues parum

probatae, eoque literarum honestiorum
 ignaro. Solent autem haec res eiusmodi ordi
 & loci viris, cum vitā, præter propter, vitā
 agant præbere occasione magis opportuna
 præcipitio ad flagitia, idque causa inereis &
 gnis illorum otij. Nam cum perditissimū
 lum facinus egregium meditaretur ac per
 riam immodicam, bonis propè absumptis,
 lapsus esset, quod Eleazaro, montis præ
 accolæ, sed professione Iudæo, rem functo
 isthic publicè, Iudæorum more, exercere
 lam parvam æream pignori (ad exple
 ventris ingluuiem & gastrimargiam) trad
 cogere pro acceptis solidis, ut vocant
 beranis, non amplius quatuor, qui confici
 aurei Renani sextantem. Cumque is non
 locuples pignori redimendo tam exiguo
 thorem, proh dolor, mūdi, scelestissimis ho
 bus (qui odio eum genuino temerè infest
 tur) prodidit. Angebat enim vrubatque
 nem cum infelicem olla illa, cuius ysu qu
 diano egebat, eiusque recuperandæ deside
 torquebatur immodico ac penè desper
 Auxere hanc difficultatem nummariam
 & iurgia domestica (malum ferè eiusmodi
 neris sacerdotibus perpetuum) quæ quon
 oriebantur ab ipsius concubina (cuius ea
 erat) interdum vt ferè sit asperè & duru
 cum ob alia (honor sit auribus) tum ob
 is in horas glifcentis incrementum. Ea

concupina ebrietati erat addicta, ac famæ pa-
rum integræ, quæ non multis tunc ante lapsis
diebus ob conuitia non ferenda, domo ab eo
eiecãta, & profligata erat, ctsi inuita. Interea is
miser ab ea explicari voluit quidem, sed eare-
re tamẽ ea non potuit. Et quamuis mille mo-
dis animus illius infelicis, tanquam consilij
& inops, & anceps, modò huc, modò illuc di-
straheretur, nihilo tamen magis res ipsius me-
liores reddebantur, adeo quòd non quicuerit
sefe vlla via, modoq; extricare ab iis molestiis.
Tãto perẽ cum exstimulabat turpis egestas, at-
qui Eleazarus (vt sunt Iudæi omnes ingenio
vastro) ex gestu & habitu illius calamitatẽ per-
spiciens, animo suo agitabat, optabatq; vt
sibi potestas fieret cum eo familiarius congre-
diendi, versans secum rem maximam, modò
ea contingeret. In spem autem venerat facilẽ
futurum, quod homo ille cogitabũdus, & ma-
lis tantis quaqua versus pressus, Eucharistiam
verbis sacris diuinis, more Christianorũ con-
secratã, aut recepto pignore sibi traderet, aut
si hoc parum succederet, sanctuarium in illum
conferre statueret. Minimẽ dubitans, quin vel
hac via is Eucharisticum panem sibi venderet.
Ita enim planẽ illi deliberatum erat, omnem
dare operam, quò Eucharistiam nanciscere-
tur, nec quoquo modo ea se orbari velle, vt-
potẽ qua nuptias filiaẽ tum instantes conuiuis
redderet festiuiores, velut thesauro quodam

rarò iam inde à multis annis gentis ipsius
 tubernalibus exhibendo. Nec eum fese
 spes, oblata enim peropportune oecali
 presbyterum eum perbenignè còpellare,
 dis & subdolis verbis solari hominem p
 tis tum calamitatis subleuandæ nomine,
 terrogare eum de ære alieno, quantum
 solutum, quantumque in reliquis esset,
 se complorare eius fortunam, quam veler
 ris gestu squalido agnosceret, polliceri se
 inopiæ subuenturum, modò talem se par
 ret, qui rem tacendam silentio inuolueret,
 cunque ea cueniret, nec cessare, donec
 quadam suadela eum permoueret ad illud
 gotium aggrediendum. Quod quidem ipse
 nec contemnendum, detractandum ve
 dos ille existimauit, quippe qui non diffi
 ter coniectabat, ecquid ludæis suis verbis
 anfractibus vellet. Quin & huiusmodi
 lögè ante dæmonis cuiuspiã mali impulsu
 pidissimè optauerat. Proinde nihil cunctat
 potestati ei fecit quæcunq; in animo habet
 cum fiducia referendi, affirmãs iureiurand
 sese suppressurũ silentio. Animaduertent
 dæus cum aliquando sacris interesset, dæ
 hoc opera alium esse apud populum, alium
 cerdotum ritum vsuq; in sacrificio, cum
 immolarent, panibus azymis paulò maiu
 lis. Quamobrem de viro que certior fieri
 ens, sacerdoti suasisit, quod si ollam (cuius cu

tot conuitijs indies magis magisq; impetere-
 tur) nexu liberam sibi vellet recuperatum iri,
 Eucharistia sibi tum cleri more, tum populi ritu,
 formula vtraq; consueta imbuta traderet. Quæ
 si ex fide faceret, promittit illi aurei dimidiu,
 supra olæ restitutionem. Homo impurus par-
 uulo are irretitus, nihil eius detrectas, vel por-
 ro quid plus stipulatus, peierat sancte, se hæc
 cuncta perfecturum. Paucis itaq; interiectis dieb⁹,
 anno natalis Domini 92. supra millesimum,
 quadringentesimum peracturus sacra, isthuc
 in Basilica D. Virginis Deiparæ, 6. Idus Iulij,
 qui est Iulij mensis decimus dies, insignis a sep-
 tem diuis fratribus, puta Ianuario, Felice, Phi-
 lippo, Syluano, Alexandro, Vitale, Martiale,
 sanctæ Felicitatis filiis, (qui eo die fidei nostræ
 sanguine suo, imperante Antonino, nomina
 dedere) cum claculum ex Pyxidicula (cuiusmo-
 di plerumq; in sacrario adiu sacrarum reponun-
 tur) azymos panes tres deprompsisset, quos
 Ecclesiastici hostias vocat (non temere ita di-
 ctas a victoiræ ratione, & voce ex antiquitate
 traducta) iuxta suam hostiam, quæ ex loco su-
 periori populo circumstanti exhiberi solet, col-
 locauit duas alias vtroque ritu concinnatas,
 ac sub bysso occulte conditas, pambus verbis
 serua opera sua ratas sacrasque effecit. Officio
 autem rite peracto laciniam panni serici pro-
 tritam ab ara trium diuinorum Magorum de-
 pendentem, furtim cum celeritate abscidit, re-

uersusque ad aram, vbi consecrauerat hostiam
sub candido repositas, recondidit, ac lacrimis
dictæ iuuoluit, ac postridie eius dici se con-
rens ad Iudæum, cum trepidabundus circum-
circa omnia oculis collustrasset, neminem
adesse sensisset, tradidit ei rerum omnium
pificem, cui mundana iuxta & vltamun-
parent, contemptissimè protractum. De-
ollam traditam lætus domum retulit. Quo-
nam est, quæso, qui mirari satis queat Salu-
ris nostri tam insignem benignitatem? qui
mel patris optimi cælestis iussu, pro nobis
sus, ac quidem præter nefandos cruciatus
brofissimo mortis genere vltoneus (vbi
mnum arcanorum cognitor certissimus) se
dedignatus est se à sacerdote nefarij facinus
committendi conscio, verbis in suprema Ce-
na prolatis, cum caractere numinis sacro-
regnis vltamundanis in mysteriorum ad-
deuocari, ac permittens se longè minore
tio, quàm cum in forma mortali, orbem ter-
rum inerraret, nostræ omnium salutis causa
rursus venundari, horrendisque impreca-
nibus lacerari, stimulis acerbissimis lancinari
& conuiuio nuptiali gētis inimicissimæ, spe-
cissimo ludibrio affici. O sacerdotum digni-
tem amplissimam, eorumque ordinem ve-
randum, cuius si potestatem reputamus, illi
Cæsaris] maiestas, nec Regum aut principum
serenitas, nec terrenorum quispiam vt ca-

tes præteream, vnquam assimilari potest. Ac quidem omnium mortalium essent longè sanctissimi: si non alium fastus, alium luxus, quin & maximam eorum partē immodica rerum Deo dicatarum cupiditas incesset, cum Reipub. Christianæ insigni iactura, & clade violenta mortalium, non secus quàm si eorū nulla est reddenda ratio. Verum hæc missa faciamus. Eleazarus autē applaudere manibus præ lætitia, dolos suos malos secum demirari placere sibi, ob hostem quem tam exiguo pretio nactus esset, gloriari, magnificè sese efferre apud vxorem, omnemque ei rem referre, ei soli illum concredere. Quæ verò manibus impurissimis mundi contrectans, vasi cuidā (in quo pluuie tomentum culcitris & accubitis facta, apta & in loco obscuro reposita supra hybernaculum asseruabantur) nimis quàm irreuerenter muliebri quoque addito conuitio illatebrauit, ac veluti carceri ad tempus vsque nuptiarum filia, inclusit. Vbi verò conuiuū nuptiale instructum esset, Eleazarus primoribus suis contribulibus, qui tū aderant, aperuit fortunæ suæ casum, quam de hoste suo adeptus erat, iubens eos bono esse animo, habere nunc quem tãto desiderio expectassent. Qui ex fausto nuncio lætitia delibuti, ac penè ecstasi correpti, non modò non factum improbarūt, sed eius calliditatē laudibus in cælum extulerunt, maxima cum gratulatione inuicem alter alterum

rum prosequendo. Nec aliud quam copiam
 hostem spectandi fieri, omnes orare, maior
 eos cepit cupiditas voluptatis suae in eum
 quam uniuersa pompe nuptialis festi-
 hulo tamen secus egregia illa sponsa nupti-
 bus sacris, & Hymenaeo ex gentili prisco in-
 tuto, cum apparatu initiata est. Apposita de-
 de cena centenaria coccinata ex lucro sum-
 ratitio à nostris undecumque corralo, comestio
 est, non sine Saluatoris nostri, quem vincere
 nebant, nostrumque religionis insigni ignominio-
 ut est mos auitus eorum, in omnibus suis sym-
 fuis nobis male imprecari ac postulare, ut
 Christiana in discrimen veniat, suis tamen
 ris superstitibus. Eleazarus subinde inter epula-
 dum à primoribus interpellatus est, quod frui-
 pulandi faceret, maturum enim opus esse, alio-
 ceteres superesse, quae magis ex re essent, se-
 putare loco magni negotij, si gnauiter ex-
 pediretur. Atque eo modo rem vehementer
 accelerantes, neque esitare nec potitare poterant
 tantus ardor eos ceperat in auctorem mundi
 uiendi. Remota itaque mensa, ac vix dum bene-
 positus analectis, crepusculo diei Veneris, pro-
 die nimirum festi D. Iacobo facti, cum tota
 collucecerent, foeminis, pueris, patrimis iur-
 & matrimis choreae licentiosiores indule-
 nasceretur aliqua suspicio aliis, qui ad re-
 gendam idonei visi erant, convocatis ad
 vna & concors omnibus mens erat, non tam
 bene

brose mundi opifici illudere, quam eius diu-
 nitatem explorare, quem utpotè Deum & ho-
 minem tam parua peripherica comprehendi
 posse (etsi scierant de ea re periculum saepe nu-
 merò à suis factum) ex supremis Testamenti
 ipsius probè nouerant. Nec mora: Antesigna-
 nus ille Eleazarus, Si omnibus, inquit, arri-
 det, quæ peragenda sunt, iureiurando opus est, ne
 post factum pœnitudo succedat. Tum verò
 lymphatici illi vno ore omnes, tãquam decer-
 taturi hostes, ac militariter Chirotonia, seu di-
 gitis leuatis in dicentis verba iurarunt. Quo
 facto assensu sunt suum ac gentis ipsorũ ho-
 stem, qui omnem sibi salutem in mundo hoc
 inferiori abstulisset, aciculis ob periphericæ
 qua cõcludebatur, exiguitate aut subulis mu-
 cronatis confodiendum, alioqui fore, si fortè
 maior præberetur, non illi nec enses, nec saris-
 sas defuturas. Cognitũ enim haberent, ipsum
 se *καὶ ἄρτιον* posse efficere, nec non maiores
 suos saepe ludificatum, vellent nõ vno pœna-
 rum genere in eum animaduertere, is sentiret
 esse viros nec à gente sua degeneres. Ac quæ
 is vnus perpeffus esset supplicia Hierosolymæ
 probroffissima, ab Anna, Caypha, cæterisque
 Pontificibus, præside Pontio Pilato, turba suo-
 rum maxima assistente, eadem nunc, nec mi-
 nora expectaret, quando iam temporis lociq;
 oportunitas ita sese præberet: Ac ne turba ho-
 minum (quæ magis quandoque negotiis im-
 pedi-

126 COLLATION. SACRAR.
pedimēto esse solet) illud negotium inter-
baret, cæteris missis quinque sunt ex omni-
delecti ad facinus sceleratissimum perpetu-
dum. Inter quos primus auctoritatis Eleazar
peculiari ludæorum sacramento reliquit
conspirationem in idem factum propulsi-
nia strenuè nauaturos, nec ab instituto
sancto, ac precibus hostis, si quæ forte ex-
retur, vel minis, ad ullam aut humanitatis
animi deiectionis rationē perducendos. In
Eucharistiam sacrosanctam utraque forma
ti ab infelici sacerdote acceperunt, in idem
ciniis, quibus ea erat tradita impudentissimè
vultu pariter & voce minaci, in mensam
censis quoque ad id sceleris committendū
cereis) coniecerunt. Ac mox Eleazarus, mi-
pulus carnificū, irarum ante alios plenus,
tro loco subulæ per amētiam manu hostili
repto, auctorem mundi patientissimū, ex-
sita auiditate præcordia eius sanctissima app-
tens, vno ictu cuspidis crudelissimæ, sine
commiseratione transfixit, cuius diuinitas
iuxta & humanitatem cōfestim (horribile
ctu) testatus est rutilus sanguis, qui per
num triplicem ex hostia utraque sacra, ad
sæ assulam supernam vsque manauit. Quo
stento viso, hostes illi forticuli, mente arro-
ti, præter expectationem subitò fusi, retrò
nes in terga sceddè cessere. Tanta erat cōtemp-
numinis vis, ac potentia. Hoc maximo terro-

re de mensa disturbati, idque numine, ignari
reddebantur vbinam essent, quidve agerent.
A deo enim eos metus presentis numinis in-
uaserat, vt propè essent exanimés, donec ad se
rediens Eleazarus, author tanti facinoris, agrè
se se recipiens, manu reliquos sustolleret, ac a-
nimam eis, ne desperarent, excitaret. Substitute-
re nihilominus aliquandiu defixi, paulatimq;
mutuò spectantes mussitarunt inter se, debili-
tatis videlicet eorum animis, nemo in numen
quicquam deinceps cõmittere audebat, tam-
etsi ab authore sceleris, precibus provocaren-
tur. Tum Eleazarus siue pro sua religione, cæ-
teris constantior, siue, ne sceleris patrii, solus
apud mundi opificem reus in simularetur, ani-
mi eorum abiectiõnem increpare, dicere se nõ
arbitrari eos eiusmodi esse, qui fidem sanctè
datam, fallere vellent, ac se reuocare super o-
mnia in memoriam, Sacramentum per prisca
numina factum. Si verò peierarent, scirent se
extorres futuros ab horto deliciarum, & omni
ea felicitate, quã princeps gentis Habraamus
reptomisit omnibus suæ fidei & opinionis
constantibus. Quibus deliramentis iis persua-
sit, adeo quod tres corũ, animo resumpro, pari
dementia, stimulis singuli singulis immanissi-
mis, hostiam vtramque perfoderent, quæ iti-
dem cruetum sanguinem emisit suum cuius-
que vulnus separatim testantem. Supererat
quintus, minimus inter omnes natu iuuenis,
qui

qui manibus pedibusq; reluctatur, siue
 miseratione, siue numinis religione &
 state factum, incompertum habeo; tamen
 cum terror occupat, vt desistendum
 nec quicquā vterius aduersus numen
 dum duxerit. Verum enimuero à confu-
 nificibus, sanguinaria cede nondum sar-
 lutis, animi pusilli, ac iurisiurandi commo-
 factus, parumper restitit. Atq; cum alij
 fidei nostræ Christianæ placita accrimen-
 lerent, dicerētque; iusto se odio in hoste
 re, qui cogeretur eiusmodi eorū factū per-
 non autē (vt ille putaret) vltro eū hoc
 re, hisce addēdo, illa cruēta inflicta vul-
 la, non esse extimescenda, cum multo
 illi inter suæ gentis homines agenti, olim
 punē maiores illorū infixissent. Vix tamē
 si sero, dictū gloriosum latrunculū (qui
 uerat se melius quā alij gesturū) iā timorē
 & nutantem, pedibus præ timore lapsitantē
 stimulum coegerint, quē mox rutilus sang-
 consecutus est, suo cuiusque ictu seorsum
 stante, ac vulnere rubeo & conspicuo. Cum
 iam arbitrati essent se abundē satis exple-
 suam voluptatē, ecce mundi huius opifex
 gis tā diris deformis in peripheria maius
 numinis, suoptē cubito supra mēsam alit-
 effert, & circūcirca miserā dus volitans, ad
 ftu solo oēs vsq; ad eō perterrefecit, vt præ-
 veluti exanimes supini in terrā fulmine ac-

nitru ictis simillimi, prostrati fuerint, arbitrati
Phœbum ac phæbē, elemētaq; omnia pessum
itura, diemq; mundi supremū aduenisse. Cœ-
cipientibus interim iis sursum, pauore paulu-
lum remoto, visus est eis mundi conditor in-
uisibilis de gyro, quem circūuolitando fecit,
minitāti similis, qui paulatim vtilare desinēs,
sele volatu præpeti demisit, locumque mensē
cepit principē. Aegrē post surgentibus se, istis
carnificibus, & certatim elabentibus, nec qui-
dem aliud quàm tum præsens periculum eua-
dere, oprantibus: ad hæc iurantibus per prisca
sua numina, se nihil eiusmodi (veluti re infe-
cta) vaquam accepturos. Eleazarus verò præ-
aliis maiori pauore perculsus, & tardior velut
vltimus locum relicturus, seu ita Dei volun-
tate compulsus, sine formidine subitanē vin-
dictæ supplex factus, seu deniq; hostis sortem
indignam miseratus, respexit, ac paululum a-
nimū erigens, spectaculum commiseratio-
ne dignum laciniarum cōuolutione protexit,
& raptim ita secum ferēs, vbi ad vxorem, quæ
anxio exitum rei expectabat, venit, ac illa sci-
scitante, ecquid esset solito tristior, qui pudore
& metu profusus, omnem ei rem vt gesta e-
rat, trepidē commemorat, ac cōsciæ facti, spe-
taculum, heu tam lachrymabile, custodiendū
commisit, nihil negotij inquiens nobis
post hac cum Deo Christianorum. Nec porrò
festiuæ fuere nuptiæ, sed Eleazaro cum primis
soll.

sollicito, paucos post dies Eleazarus perituro
 profecturus, iussit uxori, quatenus id ad
 modè absque suspitione fieri posset, procedens
 tero ipsius Deum restitueret, nec ita multipliciter
 teriecto tempore proditor infelicissimus, si
 animo tristis (vtpotè quem sollicitudo et
 dia ac pernox premebat, quem & timor, et
 que pœnitentia conficiebat) apertè sponso
 area cuiusdam arcis vetustissime & durissimè
 ius tamen reliquæ, etsi exiguæ & simpliciter
 non procul à pomerio extabant, quæ in
 domum Stargariam illustrem referebantur, sin
 hue, illuc, vt quandoque quid actum quos v
 cognosceret, cogitabundus obambulare mittit
 vxor Iudæi sceleratissimi cum fortè conueniam su
 ret, posthabitis rebus omnibus, mundum bat, cū
 tium in perisclide muliebri irreuerentibusq
 erat laciniis inuolutum ad sepem, arcam rogand
 gentem, ferens ei ad se vocato, ubi reddent
 spectaculum deprompsisset. En, ait, Deum; i
 um, tua interest custodire, ita iussit mitterat id p
 domo discedens. Nulla vnquã nobis fasset, im
 isto Deo, talibus dictis mundi opificem, lem sibi
 sepem, ipso die Martis, qui D. Bartholomæ re se ab
 sacer est, porrexit, cum laciniis multo menter
 scædatis, in lychnuchi, seu laternæ capite qui fac
 plicatum; Eo recepto, & priusquam de nia per
 pedem moueret, resignato, cum vobis sacr
 spectaculum ita formidabile, manibus lura
 rum scelestissimis saucium, sacroque
 cu

azarus pro more respersum, parum abfuit, quin in me-
 atenus in dno arex amens concidisset: Attamen ad se
 posset, procedens euestigio vehementer illachrymari
 ce ita m...cepit, obtestatus saluatorem humani gene-
 licissimis, si non eiusmodi commissa essent, vt sunt,
 ollicitudine vniuersus terrarum orbis ipsi promittere-
 & timor...ur, omnibus Iudæis in eam rem vadibus
 apricatus sponforibusve constitutis, non talia vnquam
 & durum ausurum. Proinde ob scelus admissum sup-
 uæ & r...pliciter Deum Optimum maximum veniam
 ant, quæ orans, ac diuinos diuinasque omnes preca-
 eferēbāt...us, simul ac detestans, & execrans Iudæos,
 id actum quos veluti impios carnifices religiosè pro-
 ambula...mittit lese abominaturum. Postquam demen-
 tōrte con...tiam suam utcunque benè, prout tempus fere-
 s, mund...bat, cū fufis lachrymis & multo vlulatu que-
 reuerent...stibusq; testatus esset, vitæ ad minimum pro-
 m, arca...rogandæ causa, constituit nulla ratione Iudæis
 o, vbi ve...reddendum esse spectaculum illud cruentissi-
 ait, Deu...mum; sed domum ferendum. In spem vene-
 iussit ma...rat id postridie eius diei quo sacrificaturus es-
 nobis sa...fet, impunè lese sumpturum, ob memorabi-
 pificem...lem sibi suapte sponte irrogatam pœnam, sci-
 Bartholo...re se ab exemplis minimè dubiis, Deum om-
 multo cr...nium conditorem esse misericordem & cle-
 næ cap...mentem, qui petentibus nihil denegaret, &
 quam de...qui facile pœnitudo ducto, condonaret om-
 cum vi...nia perperam commissa, si permisisset se ver-
 nibus lu...bis sacris de throno vltamundano vocari, à
 roque a...sceleratis Iudæis crudeliter lancinari, & ludi-
 brio

brio nuptiis impuniſſimis haberi: ſeruo
 cilius ſe ſumi à pœnitente, ſi itaque ſeruo
 eſſet, nihil iam reliquum eſſe in quo de
 ret. Cæterum non ita viſum Domini
 nam non licuit miſero exire ab area, nec
 re illo polluto, vti decreuerat abſumere
 ipſum quanquam ſæpiuſculè tentaffet,
 tamen modo poterat, eſſi votis & precibus
 uinis omnibus piè inuocatis. Quin & terro
 à numine terror additus, hominem inſolentem
 mum proſus reddidit amētem, cum inſolentem
 ratione quadam ſubitò in terram lapſus eſſet.
 Verum ille præſentis periculi memor, et
 giò ſeſe erigens, poplitibus humi incum
 foueam extemporaneam fecit, & inibi
 culum illud lachrymabile, ita vt erat in
 nuchi capite cum vilibus laciniis conu
 terræ condidit, ruderaque & terram vni
 conuerrens ſupergeſſit. Locum ſignificati
 mo, quem de proximo frutice manu con
 pſerat, quo ſi neceſſum eſſet agnoſceret
 hinc abiit numine vltèrius non prohibito.
 Non dici poteſt quanta mox hominem
 gitare cœperint anguſtiæ, aderant Synagoga
 ius teſtes, vt ita liceat dicere amplius
 Terrebāt inſomnia, ſollicitabat ſine inter
 ſione facinus quod commiſerat ſceleratiſ
 mum, non vno quidem piaculo expian
 Verebatur facinoroſus ille miſerrimus, ſed
 illud peſſimum, auctori mundi non inu

transiturum, de quo si homines conticesseret, non tacitura tamen animantia. Et quamquam frequenter conaretur enixè refodere, defuit tamen eius facultas, idque diuina, vt coniecta- re licet, voluntate. Vota licet persolueret, ac nouis se obligaret, nihilo tamen melius res eius processere. Vbi verò nulla animo securi- tas, tranquillitasque daretur, nonnullis sui loci, & ordinis viris inquietem suam lachry- mis opletus enarrauit, rogauitque impensè molliam suam miserarentur, respicerent exsuecum corporis habitum, quem exine- dia & mœrore contraheret. Quæ quidem non ambigè ex subitaria hominis mutatio- ne deprehendebantur. Causam iis tanti mali sciscitantibus, respondit, se à spiritu quodam per somnium sæpe iam inde aliquot nocti- bus excitatum, ac ferè vigilem, se vidisse sa- cerdotem duobus Leuitis honorificè comita- tum, sibi seridè acclamantibus & quærentibus, audiretne? audiret nostri redemptoris corpus sacratissimum esse in area arcis tumulatum, iubere iret, significaret id Præposito, vt aiunt, Suerinæ; deinde territorij illius principibus, vt vellet illud ex terra refossum erui, & in arde, ibi Diæ Virgini sacram ferri. Nec eum fefel- lit opinio: etsi magno ipsius malo. Collegium enim templi Suerinæ, triste illud intelligens nuncium, statim ei sacerdotem alium, vitè in- tegegit, ad minimè suspectum, per iuges quosdam

quasdam noctes, socium iuxit, quo cognoscere-
 ret, si quæ huiusmodi à spiritu nunciarentur. (Quod hu-
 Qui circumspicere omnia noctis momenta quod hu-
 seruans, ubi nec spiritum se vidisse, nec quando-
 vlla animaduertisse renunciaret, & hominum om-
 infelicem talia haud dubia cōfingere afflicti-
 ret, maior trepidatio reum inuasit. Atque ob eius
 omnes pro sua humanitate illū veluti precibus
 suspicantem, acriter increpant, iubent pollet, a-
 eum porro filere, dicentes, de rebus diu an falsa
 cautim & cunctantius loquendum, in copset, velle
 fertim genere. Atqui nec humanitas vlla, eos clas-
 sedula admonitio hominem depleat, quosque
 (quem intemperie non inanes, prope sp̄s accessit.
 deturbatum, in horas infestabant) potuit uatē à
 instituto reuocare, cum vellet re vera purpura
 re non vana ea esse, quæ retulerat, ostendit pedane
 interim brachia sua quassis & luxatis rum gn-
 ma (plumbo tamen in vsu præsentem mē inue-
 rata) lamentabatur crebris singulibus, dicit. Il-
 tans se à spiritu, quod iussa non aperuisse in are
 critter obiurgatum. Spectare iussit qualitatē Vbi ver-
 tus ille sibi indicia non sine acerbo dolore uenire
 pressisset, maiora quoq; inflicturus, ni si qua ce-
 diem obtemperaret, cum præceperit leu- more re-
 quod tacitus ea non prætermittet, sed somniū
 pidē ante sibi suggesta in lucē proferret. Cuius ille
 qui duriusculè se vapulaturum. Omnes mabilis
 planctū hominis infelicissimi audire, in terie
 quam prima facie commentum planē ex tamca
 ma

no cogitare, tum ob hominis vitæ antea vani-
 tatem. (cui scilicet tam propitius non esset,
 quod huiusmodi vni illi vellet reuelatum iri,
 se, nec quando superessent & alij præclaræ vitæ viri)
 & hominum ob verba quibus imprudenter alioqui va-
 gere affucillans variaret. Subdubitabant nihilominus
 it. Atque ob eius in re tam ardua pertinaciam, qui nec
 veluti in precibus, nec minis vllis ab incepto deterri
 i, iubere posset, ac parum interim constabat, verane,
 rebus dicit an falsa diceret. Quod si Deo tamen visum es-
 set, vellent cupide finem experiri. Primæ inter
 eos classis Præpositus Suerinæus, optimos
 quosque ordinis Ecclesiastici vicinos edicto
 accersit. Ad hæc orat (quod certè non gra-
 uatè à Principibus quoque exorauit) vt ex
 purpuratis iudices aliquot, non quidem ij
 pedanei, sed honorarij ac prouinciales, re-
 rum gnari adessent, quò factum diligentissi-
 mè inuestigaretur. Diem itaque misero reo
 dicit. Illi, die præstituto cum infelici homi-
 ne in arcam progredientes, locum quærunt.
 Vbi verò nihil huiusmodi primo cõgressu in-
 ueniunt, reo ductori rutã porrigunt, mandant
 si qua condita aliubi sciret, eo omni amoto ti-
 more refoderet. Inquireret nunc, quæ per in-
 somniũ ipsi tam crebrò se exhibuissent. Con-
 scijs ille omnium simulàs se ignarum lachry-
 mabilis spectaculi ab se tumulati, longa inde
 interiecta intercapedine terram fodit, oculis
 tamen limis eò semper spectarat, vbi erat ab
 ipso

iplo conditum. Qui aderant viri callidi & ca-
 ti, tacite omnia collustrantes, continuo
 feri illius gestu mali quippiam latere
 ti, culpam argumento haud incerto in
 rem reiicientes, inter se musitare ceperunt
 ex permisso cæterorum vnus ex eis, ex
 vagina pugiunculo, terram fodiens, mo-
 rum quid, & stimulo repugnans, in
 quem reus sæpè coniecerat oculos, offe-
 Qui fodiendo & eruderando portò in
 apicem lychnuchi contriti videre ceperunt
 tiusq; deinde alij omnia purgâtes, sacra-
 charitiam, crebris ictibus tantoperè de-
 sine vlllo negotio effodere, non sine he-
 & religione intuiti. Primates verò, sacra-
 prophana res esset, ignari, temerè tam
 ligentes infelici reo, in ædem B. Virginis
 procul inde sitam, eam ferendam com-
 runt, officij eum gratia omnes comite-
 ne magna solēnitate isthic in cista fer-
 tempore reponebant. Parrator scelestus
 pallidus, pedibus præ timore vacillans,
 tis cum interrogaretur, constâter respon-
 ex indiciis occurrentibus mādaturum est,
 ibi diligenter seruandum, donec res ad
 pem deferatur. Eorum iussu itaque
 publicæ traditus, omissus molliterque
 Episcopo, cui parum is curæ erat, curato-
 rû abfuit, quin impunè euasisset, nihil
 ca fassus, quia & vera proferte, forte pro-

CRAB.
 callidi
 continuo
 latere
 erro in
 te coep
 eis, ex
 ens, mo
 s, in lo
 los, off
 rro in
 ere coep
 sacra
 perè de
 sine be
 rò, sac
 è tam
 . Virg
 a comm
 omitat
 ista fer
 sceleris
 illans
 r respon
 um est
 res ad
 que cul
 literque
 curat
 nihil
 forte pro

us. De qua omni re inclyti principes, quibus
 ea calamitas altius reposita erat, certiores fa-
 cti. Ac iustus est ex vinculis, in optimatū eius
 ditionis presentia, causam dicere, ac quæstio-
 ni subijci, qui omnia ordine uti à se, ac Iudæis
 perfidissimis acta erant, sine vlla longiori cun-
 ctatione enarravit. Breui post tempore ab E-
 piscopo dicecesios, illi assidente antistite Ca-
 mineo & Raceburgiano, res ipsa in magno vi-
 rorum prudentum, ac primæ autoritatis lite-
 rarū diuinarū professorum cōfessu, seuero iu-
 dicio examinata est. Et quanquā omnia, ut fla-
 gitiosus ille confessus erat, vera reperta sunt,
 suborta est tamen altercatio, verba vltro citro-
 que habita, aliis alia causantibus; stabat aliquā-
 diu sententia, Eucharistiam ore consumendā.
 Quod ipsum se ausurum vnus ex presentibus
 censoribus, seu conscientia & religione cæte-
 ris melior, seu disciplinis & autoritate gra-
 uior. Nō quidem ego facile crediderim ipsum
 talia prelumpsisse per inuidiam vel insolentiam,
 quæ vitia longè abesse ab huiusmodi vi-
 ris debent, quippè collocatis in praesidio mili-
 tiæ Christianæ. Ac quidem fecisset, modò eius
 institutum fuisset suffragiis aliorum compro-
 batum. Quin si res processisset, actum erat de
 concursu tam crebro ac salutari, id si bonum
 vel malum fuisset, quisque pro suo arbitrio, in-
 tãra præsertim ingeniorum varietate iudicet.
 Ego verò cōtenderim factum fuisse impium

& nefarium, ne dicam stolidum. Fiant
 modi, numine ea permittente, ratione
 que, occulta quo extet, ac miraculis redi
 fides illustrior. Certè huiusmodi arbitri
 meritatem damnauerim in tale quid au
 supplicia maiora fortè impenderent, pet
 apud Deum Opt. Max. pietas & sententia
 lior, qua existimatum est, pium vulgus
 pietate sua fraudandum, inter omnes
 conuenit, vt maneret, & Basilicæ solè
 ferretur. Refractarij cum mutassent (pa
 dia facta) suam sententiam, ac cum ceteris
 miterium Basilicæ spectaculo eo insigni
 lustrauère. Vis hominum ingens, qua
 præsentem feriata isthic aderat redemptio
 suum, nunc incurua, nunc humi fusa ad
 precataque est. Vbi in eadem sacram cum
 nis & tintinabulis ventū est, primo in Co
 (ita nostrates Eucharistiæ sacræ adiculari
 pellitant) collocabatur, dum inde resump
 intra pyramidem in propylæo Basilicæ
 peretopiaro fabrefactam honorifice
 reconditum sit, ibi etiamnum manet,
 quotidie bis peregrinis spectandum præ
 puta antemeridiano ac pomeridiano
 Dioceseos pontifex, multitudini præse
 gulis concessit dies quadraginta ventulo
 remissorias. Alij quoque antistites ex
 singulos quadragenarios cõdemnatos
 pæ. Omnes demum qui vel precibus, vel

n. Finne
 atione ple
 culis red
 odi arbit
 quid aut
 erent, pe
 e sentent
 vulgus
 omnes
 a solent
 assent (p
 um ceter
 o in sign
 is, quae
 redemp
 fusa ad
 am cum
 no in Ca
 adicular
 de resump
 Basilica
 orificenti
 maner
 dum pre
 diano rep
 ni presen
 a ventale
 lites ex
 aatiuos
 abus, vel

nere religioni dediti, sacro spectaculo affue-
 runt, magnum veniarum appendicē haud du-
 bie consecuti sunt, ad futuriq̄e assequuntur.
 Iudaei verò præter miserum sacerdotem, tota
 ditione domesticatim anquisiti, capti, & car-
 ceci mancipati, tortura, ob aperta indicia affe-
 cti. Cum inquisitio in eos à fideiculis, seu cru-
 ciatu xj. Kal. Nouemb. puta ipso die S. Seueri
 sacro, institueretur, omnes huius flagitij in-
 gentis, rei, viritim facinus suapriè sponte con-
 fessi, cum ipsi diluere crimen non possent, sa-
 cerdotis illius facinorosi factum, aliquandiu
 insisterant, nescio qua ratione ducti, excusare,
 nec villo modo cum proderet, pœnam infonti-
 bus deprecari. Ex iis carnificibus, qui mundi
 authorem tanto cruciatu confoderint, quinq̄
 numero, virilis generis sunt comperti. Eleaza-
 rus caput maximi sceleris, pœnas metuens, dū
 segnius res agitur, fuga sibi consulit. Conscij
 facti, viginti virilis ætatis ex vniuerso numero
 comprehensi: præter hos, lamia duæ, matres
 sponsi sponseq̄e. Princeps inclytus, Magnus,
 singularis prudentiæ, qui sub idē tempus, quo
 hæc aguntur, rerum potiebatur, nuntij illius
 tristissimi certior redditus, vices Redemptoris
 vehementer indoluit, & quanquam maximis
 negotiis, vt ferè semper esset implicitus, nihil
 tamē eius absque seipso, vti Principem iustif-
 simum decet, in re præsertim tam ardua, ten-
 tandum vltèrius censuit. Nec cunctādum am-
 plius

150 COLLATION. SACRAR.

plius duxit, voluit omnia, verane an falsi
 sent, praesens cognoscere, esse testis omni
 oculatus, nedum auritus. Authores ergo
 bidi sceleris, ab eo interrogati, animo
 pertinace coram referebant, ore se & manibus
 suis sanguinariis in Redemptorem nostrum
 immanissimè debacchatos, asseuerarunt
 sanguinem inter lancinandum, rutilum
 liisse, quem suis oculis multo cum terrore
 spectassent, superque hac omnia auctor
 mundi suo pte numine elatum, repente
 tabundum circumuoluisse, terrore se
 reptos, qualem tota ante hac vita nunquam
 fuissent experti, aufugisse, nec potuisse
 ceptis animaduertere in eum. Quod enim
 ego aiunt, carnifices eos authorem etiam
 di in elibanum igni succensum iniecisse,
 diis flammis intactum euasisse, in amnem
 eum subter aquas merisisse, & illum flumen
 secundo aliquandiu fluitasse, ripa tandem
 uiali incolumem exstitisse, ea à fide laborantibus
 quæ ego quidem magis pro vanis repudiam
 rim, quàm pro veris affirmare ausim, quæ
 nulla exstent, nisi vulgi creduli, indicia. Ita
 tè natura comparatum est, vt rumori
 aliquid semper nouus author aliquid ad
 Quæ si facta essent, non esset relatum aude
 à me literis vulgari, cum longè incredibile
 possit ille, qui omnia potest. Itaque vt ad
 redeamus, ad vnum eorum, cui, ni fallor
 Aar

Aaron
 denre
 inclyt
 cum ra
 teque
 credis
 dei nos
 lularite
 tem vlt
 positè d
 tati ada
 do, in q
 qui om
 quem g
 incept
 nostri
 feiure
 do me
 ludæu
 non hu
 set, an
 ego tal
 sed ger
 effatus
 riter &
 iuffit
 um in
 gnific
 omnis
 Verpa

Aaroni nomen, magis inter ceteros confidentem, qui ista tam cōstantē cōmemoravit, inclytus Princeps Magnus conuersus, Tu, cum talia tibi videris contigisse, asseueras sponteque fateris, quibus ad discipulum, inquit, Non credis religioni nostræ sacrosanctissimæ, & fidei nostræ candidatus factus, vnda sacra salutariter perlotus, parem nobiscum felicitatem vltamundanam prestolaris: Quæ vbi appositè & eruditè princeps dixisset, nec auscultati adhaeserit, ille lingua immodicus, Credo, inquit, magnanime Princeps in Deum, qui omnia potest, qui que omnia creauit, eum quem gentis nostræ pater Habraamus, & deinceps Isaacus eius gnatus, ceterique maiores nostri, qui à religione nostra nunquam desierunt, colendum præceperunt. Illum credo me hominem voluisse fieri, professione Iudæum. Qui si me Christianum voluisset, non huic me meæ sectæ sacrosanctæ adsciuisset, an non, si placitum illi fuisset, principem egotalem agere? Genitricem, non meam, sed generis tam illustris referrem, nec plura effatus dentibus frendens fidem nostram pariter & fidei authorem contemptim valere iussit. O seruire pecus Iudæi, genus mortaliū impurissimum, agnominibus mille dignissimum. Nec enim pro merito satis quod omnis vos etas Sabbatarios appellat, renitit, Verpas Cestiferos, vt alia omittantur, dictauerit,

152 COLLATION. SACRAM.
rit, mortalium omnium stultissimi, qui
nimium quàm creduli, in vnam adeò se-
multa impietate corruptam iurastis, &
estis ei pertinaciter addicti, vt arbitramini
suaderi vobis, non posse ab eo impietatis
re, fidei vos nostræ veri singularisque De-
cro sanctissime omniumque certissima, mo-
nostri redemptoris & martyri eius sanguis
confirmatæ, etiam feliciter posse deservire.
Quasi verò non sit ea, quam diuini vates, qui
ineptè interpretamini, sæculis antiquissimis
prædixerint futuram, abrogata lege vestra,
non agnoscitis cæci? Christum Deum, quem
nos religiosè colimus, esse ex eo numero
pater & principes vestræ gentis Abraham
vir religiosus, & prope modum diuinus, De-
que verò ac singulari gratissimus, cum
aliquando, sedens in ostio tentorij in con-
Mambre cerneret, vnum adoravit. Ille ipse
qui maiores vestros à tenero sibi mundo, ego-
tem peculiarem ex omnibus mortalibus de-
git, tam clementer fouit, bonis innumeratis
maximis donauit, ille vestros maiores à ser-
tute Pharaonis durissima, ex Aegypto, du-
inicyto Mose, liberauit, & per mare rubrum
fluctibus in diuersa abeuntibus, stantibus
inde veluti muro vndis, angelo ipso medio
columna nubis inter hostes, & vestros sic
vado traduxit, hostem persequentem num-
rosissimum, equitum millia quinquaginta, per-
ditum

ditum
stræ ve
deunti
cladi
primun
est solo
fieri du
fonti n
quam f
locique
dine de
courni
tentori
fessæ, s
buere,
dixerat
circa pl
Syrius e
Celsus
braica i
ne man
bant, to
rium ni
posete
gro (se
uit, tan
rum, d
bus vest
quo pie
hoc san

ditum ducenta millia, vt Iosephus gentis veteris vernaculus prodidit, miserè in vndis redeuntibus submersit, adeò vt ne vnus quidem cladi referendæ superesset, fontem, in quem primum inciderant, gustus amarissimi, passus est solo virgæ, quam dux Moyses tulerat, tactu fieri dulcem ac potabilem, durat Marathonii fonti nomen, aquas è petra Sinai dedit. Et quum statua inter Helim & Sinaum haberet, locique natura commeatus in vasta ea solitudine decesset, & iam omnis spes vitæ abiecta, coturnicum vim maximam subito turbine in tentoria misit, quæ veluti volatu longissimo fessæ, sese esurientibus vltro capiendas præbuerit, sub lucem postridie, ita vt Moses prædixerat, rore cælitus repentino misso, omnem circa planitiem compleuit, qui in memoriam Syrius dictus, ita eum, vt ceteros taceamus, Celsus Cornelius appellat, Ecclesiastici Hebraica imitantes, ex ambientium disquisitione mannam vocant, qua subacta panes pinsebant, tortules esculentos, quos quum vt cibarium nimis frequens auersarentur, & carnes poscerent, coturnicibus iterum mense integro (sexcenta tunc peditum millia erant) paupit, tanta auicularum earum copia, vt qui parum, decem coros ceperit, licuisset maioribus vestris, si non murmuris pleni, ab antiquo pietatis cultu se detorsissent, & numen hoc sanctissimum læsissent, in terrâ Palæsthi-

nam fatalem lacte & melle manantem, dicitur
 peruenire quadraginta, à qua in ceremo
 deserta temere palātes annis quadraginta
 plus distinuit numen iratum, & quum
 rum millia sexcenta, qui ferre arma poterat
 præter incremem, cateram multitudinem
 mensam, ex AEgypto commigrassent, tamen
 tamen de toto illo examine Syrio, in eam
 terquam Calebo & Iosue venire licuit, &
 ipsi quidem Moyli ductori, & Propheta
 mo, qui tamen eam de monte edito
 uit, tandem enim in Abari monte inter
 zarum, & Iosuen medioximus nimbo
 pertus, repentè disparuit, numine hoc
 feso maiores vestri bello aduersus hostes
 tentissimos, superiores semper fuere. Quos
 bona maxima perstringere non putamus
 præscripto operis nostri tanquam alienum
 ostendam mortalium vos omnium in
 mos, & errores vestros pandam piaculum
 nonne Abrahamus, quum ob negatum
 domorum tributum, Assyrij impetu factus
 Forthen ipsius exfratre nepotem, bello ab
 xissent, trecentos tantum decem octo amplius
 ex familia vniuersa subito lectis, hostem
 piis maximis fsum, ad alterum Jordanis
 tem sine negotio magno fudit, castra hostes
 ter coepit, præda opima onustus rediit, cui
 valle regia, qua Solymas itur, vrbis tunc
 rex, seu Semus Noë filius, siue Cananaas, Noë

ex Char
 sedech,
 Rex me
 cū pane
 ne Moy
 Habrah
 haud pr
 Gobot
 stem in
 res ves
 sent, &
 tus duc
 monte
 lisset, A
 ris ma
 eius ac
 cælum
 si sunt,
 mo tan
 morem
 quem f
 ea ider
 nis op
 nioner
 rum O
 à suis i
 tis eius
 capta
 phoris
 referre

ex Chamo nepos, cognomento certè Melchisedech, hoc est, vt Hebraica interpretemur, Rex meus iustus, altissimi Sacerdos, occursum cum pane & vino gratulabundus excepit? Nonne Moyses gentis vestrae dux pientissimus, ab Habrahamo septimus, in Nabatheorū tractu, haud procul Sinao mōte, ac Petra vrbe, quam Gobochoen Iosephus nuncupat, aduersus hostem infestissimum depugnans, quum maiores vestri omnem propè salutem desperassent, & ipse Iosue pro se, Nauæ filio, exercitus duce constituto, spectator grandæuus de monte, manus cum virga in cælum sustulisset, Aarone dexteram, Hare, Mariæ sororis marito sinistram adseruante, dextera verò eius acclinante, sui repulsi retrò abièrunt, ea in cælum erecta, hostes in fugam foedam cōuersi sunt, multis internecone occisis, cum nemo tamen ex vestris desideraretur, quid memorem Amorrhæos, & Regem eorū Seonem, quem secundum Arnum fluuium tempestate ea idem Iosue vicit, castris exiit, & eam omnis opulentia plenam præter omnium opinionem cepit: Quid Moabitas, & Regem eorum Ogem, quem staturæ portentose Moyses à suis interemptum spectauit, quum vrbes gentis eius validæ quadraginta, vt alij, sexaginta captae in deditionem venirent, Balachum Sephoris filium Madianorum regem, vt imbellè referre pudet, qui Balaanum Beoris filium, ac-

colam Euphratis, quum sibi diffideret ad
 uouendas hostium copias frustra popo
 quasi verò votis & precibus, ac non esse
 belli iure decernendum esset, Mosen refo
 mus, qui Phinix ductu, Arachum Madian
 rum Regem cum regulis quatuor, qui in
 erant fide, prælio occumbentem, pugna fe
 cissima vicit, eo enim bello puerorum as
 ellarum millia duo & triginta, sexcenta septu
 aginta quinque millia ouium in prædam
 git, bouum millia duo & septuaginta, asina
 sexaginta: Nonne Adanitas, qui ab Adan
 be, Hain alij eam nominant, dicti ob victo
 am de Iudæis recentem nimis sibi fidentes
 exercitu subitario insultantes, idem Iosue, p
 cato ante numine vicit, & incensa eorum
 & funditus deleta millia mortalium duob
 decim cæcidit, regis capti, ac prius proxi
 urbem stipiti affixi, corpus remotum tum
 rum tumulo obruit, nonne idem Adony
 dechum, Solymarum regem cum Gabaon
 & regibus confœderatis quinque, prælio ap
 urbem Macedam commisso feliciter vici
 millibus armatorum triginta, curruum milli
 bus duobus captis, quo prælio, fauente num
 ne tantisper sol immotus steterat, quoad be
 lo dux inclytus defungeretur, Reges quin
 que, Chas ex Hebrone, Pharas ex Hieromo
 tho, Taberus ex Eglone, Itiphius & Lachin
 fusi, & dispersati, cum fuga sibi consulissent,
 & in

& in specum se altissimam demississent, ab eo
 reuulsi in crucem ignominiosissimè sublaci
 sunt, ceruicibus eorum superbissimis, suorum
 ante pedibus calcatis, Macedam urbem, cum
 Rege, & Lebnam cepit, Lachin corona cinxit,
 Hiram Gazeritarum Regem vicit, & intere-
 mit, Dabirem urbem cum Rege occupauit,
 Eglonem deleuit, & Hebronem Aserothum
 vicit cum Rege, quem cruce quoque morte
 ignominiosissima extulit, omnem à Cadeo-
 ram ad Gazam hostiliter in deditioem cepit,
 Cananæa vniuersa ad Galgalam vsque capta,
 & vterque semel dicam, vnus ille dux, triginta ac v-
 num reges superauit, ex quo Iordanem ad mo-
 ta foederis arca, sicco vado traiecit, inter quos,
 vtriusque mittantur, non ignobiles, Iabinus, &
 Iodabus, Asoritarum ille, hic Madianitarum
 Regulus erat, quos ad Meronis aquas, cum fu-
 isitatos, multa strage in Sydonem vsque vi-
 ctor persecutus est. Nec prætereundus Iudas,
 gentis vestræ fortissimus, nonne is, cum sola
 contribulium manu expeditione subitaria,
 Cezechinorum Regem Bezechum, bello ad-
 gressus vicit, viuum in suam potestatem redi-
 git, decem millia suorum cæcidit, quo duce
 victoriosissimo Solymas Iudæus victor cœ-
 pit arce tantum excepta, quam ad Dauidis vs-
 que ætatem Iebusei inuictam tenuere, vrbes
 insuper inclytas cepit Ebronem, Abirum,
 Hormam, & in tractu maritimo, Ascalonem,

Azotum, Accarum, quam tamen & Gath capi potuisse Iosephus negat. Quid Deboram mulierem fatidicam; inter Ramnam, & Bethothem, sub palma, responsa dare solitam. Pidothi ludicis vxorem, quæ lecto Barac Neptalimio duce, cum decem tantum milibus Iabinum, Asaroti Regem, generis Paltini, cum trecentis peditum millibus, decem equitum, sub Syfara duce, bello petere visum, tributa imperantem, ad Thaborum montem adgressus, hoc nunime adiuuante, in negotio vlllo magno hostem copiosissimum ex tanta mortalium colluione, fuga eumpulsa disiecit, Syfara fuga elapso, ab Ahele, Aheleis familiae Cyneæ vxorem, cuius se domum receperat, lactis hauſtu primum multo, sed non dein altius presso, malleo periacentis corpora transfixo, Iabino insuper breui post tempore à Baracho medio prælio interempto. Quid Gedeonem Ioasi filium, Effraim, adulescentem pientissimum, vellere, nunciatum do area sicco, nunc intacto area madido, sermone præterea hostis certiore à numine hostium ac animarum, qui cum decem tantum millibus centum viginti hostium millia, vnde author Iosephus, vna nocte trans Iordanem teremit Zebino & Zarmo regibus captis, cum auri & argenti præda maxima, hoc numine propitio, Samson, ex Maune Danitano generus, Iudas, qui annos quadraginta tribuit

hostibus penderant, liberauit Leonem haud
 procul vrbe Tamna brachiis interritus stran-
 gularuit. Asini maxilla hostibus Tamnaeis de-
 dendus à suis, numero millium trium de spe-
 cu Etha retractus, reuinctis post terga mani-
 bus, ob vulpes, quas trecentas segetibus ma-
 turis, igni caudis alligato immiserat hostium
 mille, abruptis repere vinculis subita vi inter-
 emit: portas Gazeas nocte abstulit, & hume-
 ro impositas, in montis iugo, qui Hebroni
 imminet, veluti Tropheum in altum statuit,
 nec Dalila fraude, à qua caesariae dehonestata,
 à Palaesthinis excocatus, prohiberi potu-
 it, quin fruticante capillo, hoc opitulante nu-
 mine, de hostibus die solemnè epulantibus
 vitionem sumeret, summotis è triclinio co-
 lumnis, tribus cum eo millibus extinctis. Hoc
 numine Dauid, Iessis filius, ryrunculus adhuc,
 Goliath, Palaesthinorum fortissimum, quum
 fratribus in castra, quæ Rex Saulus inter So-
 chonem & Azechum habebat, cibum ferret,
 & Gygantem, fortissimum Iudæorum prouo-
 cantem auderet, certamen cæteris detrectanti-
 bus ipse sine armis, prohibente etiam Saulo,
 aggressus, sola funda caput excerebrauit, & in
 terram præter omnium opinionem prostra-
 uit, tanta victoriæ felicitate, vt Saulus omen
 hoc sequutus, millia hostium triginta eo præ-
 lio interemerit ad Asealonis moenia eos per-
 sequutus, hostis staturæ portentissimæ inter-
 emptus

emptus, omnibus admirationi fuit, longi-
 dine pedum, vt Iosephus prodidit, septem
 quadrante minus, vt libri sacri, cubitorum
 num, & palmi vnius, quæ denos habuit,
 drante minus, pedes, cuius lorica quina-
 rum millia, ferrū hastæ prefixum siclos ap-
 debat sexcentos, huic numini sacro sancto
 mo talem retulistis gratiam, vt quicumque
 etator adsit, nisi saxo sit corde, non possit
 gemiscere, si non velit illachrymari, sed
 vnde digressi sumus, redeamus. Princeps
 inclytus Magnus, omnes quicumque ex capti-
 rum numero infantes reperti, tunc cum re-
 omnibus, vxoribus, & liberis, sponte etiam
 innocentiam vita condonata, dimisit, pro-
 cia excedere iussit, aqua illis, & igni perpetuo
 interdixit, criminis atrocissimi reos, ac co-
 plices, generis vtriusque, quum à fide fuisse
 ficere, ad nostram recusarent & vitam quæ
 præstitam voluissent, opinionis tamen
 antiquæ desertores nollent, in pyram ligno-
 rum editam coniectos igni viuos concre-
 ri iussit, in quo veluti supplicio summo, vi-
 moque meritas perfidiæ suæ pœnas dedere,
 res scelestissima cæde eorum expiata est, et
 veneris ante D. Simonis festum, mirum quomodo
 pro Religione suo animo constanti, nec re-
 tentes, nec muliebriter complorantes, inter
 maiorum hymnos, vitam cum morte com-
 mutarint: Nulla certè venia aut miseratio
 digni, quæ
 auli erant
 men irat
 rum sem
 mis or
 ducent a
 granibu
 ad Arta
 Orolio
 tes Caspi
 tis altitu
 moniæ p
 tibus im
 Chore,
 tur, cui se
 murmur
 latum, q
 de digni
 cum toc
 numen
 tatem vi
 la fructu
 rum Pa
 (quod le
 ne Cho
 Cozbin
 nig, im
 eto obr
 stederet
 millium

digni, qui in mundi authorem tam nefanda
auti erant, quibus paria, etate etiam prisca nu-
men iratum sæpè reddidit, quo offenso res eo-
rum semper retrò fluxère, & vt ab antiquissi-
mis ordiar, millia eorum multa, qui Mosca
ducem adspicati, in Aegypto cæteris demi-
granibus, mansitauerè, idololatriam sequuti,
ab Artaxerxe, eo qui cognomento Ochus,
Orosio teste, Persarum rege pulsus, intra mon-
tes Caspios, claustris repente post terga subor-
tis altitudinis tantæ, vt sit negatus exitus, ali-
monia penuria serpentibus adhuc & animan-
tibus immundis esurienter vesci coguntur,
Chore, Isæure filius, qui in Mosca criminaba-
tur, cui se Dathas, & Abirus impiè in Aaronem
murmurantes, iunxère, egrè ferentes sibi præ-
latum, quò assidua obirectatione 250. cum eo
de dignitate ad populum decertarent, omnes
cum tota domo viuos horrendo terræ hiatu
numen iratum absorbuit, & Aaronis digni-
tatem virga arida turata, ramos cum amygda-
la fructu vna nocte tulit, Samaria Simconita-
rum Princeps, Tambrim Ecclesiastici vocant
(quod lege diuina cõtemptra, sprete hortatio-
ne Choranium, mulierem generis Madiani,
Cozbin Ecclesiastici vocant, duxisset) Phi-
nig, immisso in mediis complexibus ense stri-
cto obruncatus est, puella transfixa, scelus pe-
ste deterrima millium quatuordecim, vt alij,
millium viginti quinque ritè expiatum, Achas-
nus,

nus, siue Acharus, Charmi filius, ob reg-
 chlamidem auro contextam, prædæ de
 Ecclesiastici pallium coccineum fuisse
 tendunt, in medio bellico tumultu ad
 cum argenti siclis trecentis, & auri lam-
 cum cæteri commilitones data fide &
 gione, prædam in apertum retulissent, pro-
 to scelere, dira execratione extra
 productus, lapidibus cum liberis, & tota
 mo prorutus est, semper relictis legibus, quæ
 otio longo, & rerum affluentia a vero cultu
 alienarentur, poenas dedere deos Sydoni-
 dorantes, à Rege Ammonitarum, auxilium
 Palaesthinis, Israeliticæ omnes, qui trans
 danem incoluere, breui victi, nec ante liberati,
 ti, donec reuocato prisco cultu, sub le-
 Galaadita liberarentur, qui bellum factum
 si victor rediret, quicquid primum occurreret,
 ret, se vouerat immolaturum, natam eam
 mam primò occurrentem, stultè immolauit.
 Nonne Helius minor, templi Sacerdos, qui
 in filios, Osniū & Phineen, indulgentiam
 esset, ita vt ne matronarum quidem ab-
 aduentum, vita tuta foret, ad Aphecum, in
 lo à Palaesthinis petitus, tria suorū millia
 sit, reliquis fuga foeda elapsis: Nonne nuntius
 hoc aduerso, restaurato bello, delato ex Sydonia
 ne arca in castra millia iterū triginta suorū
 desiderauit, & filios, arcamque inter spolia
 hostilia, quo nuntio accepto, solio excelsi
 vita excelsi
 in partu
 ad Gelbo
 natha, A
 copis ex
 est cuiu
 sine plu
 sape pec
 inigni
 gala nu
 mis pen
 fixum a
 teris ca
 ter pop
 cies ce
 cillimis
 num m
 mo Re
 rupto,
 abduxi
 interer
 ierit, n
 abduxi
 riore, si
 bylone
 exilio
 ma ele
 simo a
 chufus

vita excessit, vxor Phinees, filium eo die enixa
 in partu perit: nōne Saulus offenso numine
 ad Gelboen montem, a Palesthinis victus Io-
 natha, Aminadabo, Melchio, filiis & omnibus
 copiis extinctis, ipse ab Amalechita occisus
 est: cuius fata mons adhuc testatur, sine rore,
 sine pluuia, retorridus? Nōne David sceleris
 sæpe pœnas dedit, Absalonem filium, statura
 insigni pulcherrimum, comantibus capillis,
 galea nudatum, quum ramo tenaci, ore subli-
 mis penderet, à milite gregario iaculo trans-
 fixum amisit, millibus viginti occisis, cæ-
 teris captis, & dispalaris, quum arrogan-
 ter populum recensuisset, & millia vnde-
 cies centum numerasset, peste infelici pau-
 cissimis diei vnus horis septuaginta homi-
 num millia desiderauit? Nōne sub Heliachi-
 mo Rege Nabuchodonosor, sædere nuper
 rupto, omnem iuuentutis florem à Solymis
 abduxit, Regem cepit, & immisis militibus
 interemit, corpus extra muros in sepultum ab-
 iecit, mortalium millia triginta Babylonem
 abduxit? Nōne sub Nabuchodonosore infe-
 riore, sine aeternitate numine, Sedechias captus, & Ba-
 bylonem perductus, luminibus est priuatus,
 exilio ibi perpetuo damnatus, pueri Regij for-
 ma elegantiores, facti eunuchi, id quod cente-
 simo ante anno prædixerat, inter quos Sydra-
 chus, Misachus, Abdenago, ita enim sua lin-
 gua

164 COLLATION. SACRA
gua Rex appellauit eos, qui Ananias, Mis
Azarias, lingua gentili, qui quum statuam
li ex auro cubitorum sexagenum adorare
lent, cum cæteris idololatriis, ad tubæ & Sy
phoniae concentum vocati, vincti regis
in fornacem præcipitati, hymnum in
dio camino illasi cecinere Deo Saluatore
Quid Daniele? Ezechielem? Mardocheum
& sororem eius Hesterem? quam tamen
ptam repudiata regina Vasti vxorem ad
uit Perfarum Rex potentissimus Artaxer
xes, cognomento Memmon, quem Afluens
Hebræi appellitant, quibus omnibus graui
ra, quæ sub Tito passi, qui Solymas caput
tis obsidione cinxit, tanta fame, vt matres
prios liberos edere compulsæ sint, & talis
de, vna porta centum quindecim millia
ueram elata, vrbe cepit, & solo æquavit,
talium millibus sexcētis interfectis, siue
sephus decies centum millibus, centum
bus captis, & pecudum more diuēditis, ag
natimque toto orbe asportatis, postque
pora nullæ certæ sedes, nullæ ceremoniæ
sed ridiculæ, ratione non minus inepta, quam
impudenti confictæ leges, relicto Pentateu
nomotherthæ Mosis, nouæ sub Doctōribus
dicam traditoribus glossematariis, Talmudicis
enim perfidissimo tantum tribuunt, vt & Do
mūdi opificem, & multa cælitum millia de
scēdere de cælo quotidie, & in eo simul lecti

tare arbi
muthu
Maxim
succes
nus in
ta, quis
telligat
quam, v
sanctissi
vni cert
biliras,
Neomac
silenten
nouū in
mopho
adhæc
fortes, q
Religio
nam &
comple
depelle
re, laca
sanctiss
homin
rem ex
tias, M
nitua
secun
tam in
quorū

tare arbitrentur. Cabala, quæ secundum Tal-
 muthum maximè colunt, quasi à Deo Opt.
 Maximo in Mosen, à Moysè viuo in Iosuen
 successorem sint relata, ab eo subinde per ma-
 nus in posteros Hierophantas præcipuè tradi-
 ta, quis est paulò saltem eruditior, qui non in-
 telligat esse conficta? Talmuthastrum quem-
 quam, vt inceptis talibus doctissimum, ita &
 sanctissimum habet, filias formosissimas huic
 vni certatim despondet hunc vnum auita no-
 bilitas, & diuitiæ vsurariæ manent. Sabbatha,
 Neománias, in quibus gētium more, Dianam
 silentem, & obseruant, & colunt, omen ob eo
 noui impienissimè captantes, Azimos, Thes-
 mophonia, Tubas, expiatoria, Scenopegia, &
 adhæc Encenia, & quæ Hesteris ætate additæ,
 fortes, quàm ineptè, quàm ridiculè agunt: non
 Religione vlla, aut sanctimonia, sed per Afo-
 niam & luxum. Quicumque inter eos azymos
 complusculos, potis est esitare, calices plures
 depellere, qui aphrodisia sæpiusculè celebra-
 re, saltationibus & choreis magis insanire, hūc
 sanctissimum existimant, in his deliramentis
 homines ignari, ne dicam stulti Redempto-
 rem expectant, quasi inter tales veluti spurci-
 tias, Mesiah nasci, quem in foribus inter ton-
 nitrua & fulgura frustra expectant. Non na-
 secunt iterum, quem semel ex virgine natum,
 tam innocenter, tam crudeliter interemerunt,
 quorum mos, Regi regum Iesu quotidie im-
 precari,

precari, execrari diuos, illudere virgini, Th
 toco sanctissimæ, & tintinabulo eius sal
 torio, miseriis nostris omnibus, & m
 quos de rasulis vocant, cælitibus denique
 mibus, quos nos patronos adoramus, rog
 solemniter, vt Imperium Romanum inter
 si è nostris quemquam dolis ceperint, o
 qui se purant, priscis suis numinibus, quos
 tantum generis nostri, non dico paria, sed m
 lia, infontissimos vita exspoliarunt, man
 ac pedibus reluctantes, & præter naturam
 plicantes osculo, brachiis carnifices impu
 mos amplexantes, tam innocenter sine
 commiseratione mactarunt? vt esset langu
 eorum cõsultum. An non pudet (lucris cup
 vos aliquando vitæ vmbrales, quam pe
 cordiam sordido & vilissimo sceneran
 eio mancipati agitis? & ineptè tamen super
 lium tollitis, quasi soli tam sancti, soli ita
 vltamundane prædestinati, vt non sit p
 biosuli leges pandere, neminem amicis
 bere, nisi sceneris gratia, quem vos aditan
 diabolico tamen interim nomine clancul
 excipitis: pudet pigetque dicere, quàm in
 delyra multitudo de Anastasi credat, qu
 quasi priores nobis futuri, in tumulis sc
 tes præstolantur, quàm ineptè rerum ant
 starum rationem reddant, flagitia, vestib
 uatis, proximis elementis, animi & acrim
 dantes, gallis candidulis, ac gallinis deuoc

et, quos mox obesos deuorant, quod si vera
 sunt, quæ homines dementes ineptissimè cre-
 dunt, eant eorum, quos ignis vltor absumpsit,
 manes & exspectent, an Abrahamus eos & He-
 lias in hortum deliciarum, angelis in foribus
 adstantibus excipiant, in quo vitâ voluptua-
 riam se acturos post mortem homines impu-
 rissimi, inter adolescentulas putât, obsonium
 facturos de tauro, qui à Cataclysmi tempore,
 de Noe arca sit reseruatus, in diē mundi extre-
 mum, tanta voracitatis, vt quotidie montes
 quadringentos depascatur, magnitudinis im-
 manissimæ, cuius cornua tantum distent, vt
 nō possit triduo hirundo sedulo interuolare:
 Expectet Bardī illi cetū Leuiathā ipsi nuncu-
 pant, super quē requiescere tellurem somniât,
 qui si branchias moueat, terræ motus faciat.
 Eant mancipati illi abdomini, eant inquam, &
 bibant de omnibus horti quatuor, vina, mella,
 las, & oleum, à quo tantum abest, vt ad y nata
 illa credam, vt fabulis anilibus, & deliramen-
 tis manibus simillima existimem, sibusque
 maioribus explodenda. Sed ne genti scelestis-
 simæ bellum indixisse videar, quanquam nul-
 lum bellum iustius, quàm quod aduersus fidei
 hostes desumitur, & sint ipsi non tātum ho-
 stes fidei nostræ, sed signiferi etiam hostium.
 Receptui canam, ac quo deinceps in patratio-
 rem criminis sacerdotem acta dicere pergam,
 maiorī supplicio in exemplum cæteris, infe-
 licissimè

licissimus homo aduersatus, Rostochij
 dedit, ver iam appetebat, quum princeps
 clytus, Magnus, & Balthasar Germanus,
 eo conditionis suæ celeberrimo, empore
 rarum bonarum egregio, sub pontifici
 septem exauthoratum, reum pergere,
 æquinoctij tempora comitis insignibus,
 die patritij eorum frequentes aderant, &
 ba feriata plurima. In laici habitum traditus
 exauguratus est Sacerdotio, raso capite,
 uibus inductus, à nomenclatore raptus, ca
 fici primum dilaniandus traditus est, à
 per urbem curru in carnificinam vectus,
 viuis impositus, patientiæ ille eximitæ,
 cruciatus diros, pyragris ferreis, inidem
 ignitis excarnificatus, tortorem supplicij
 iora semper impensè rogauit, non modo
 increpitans, aut pœnas decrepans, sed,
 maximas potuit, gratias pro supplicio habere
 intercessurum se pollicitus pro eo precari
 apud Deum Optimum Maximum, si ve
 ret sibi id liceret, Proditorem se fassus sui
 ditoris, nullam corpori salutem, tantum
 mi rogauit, diuam Virginem in medio
 semiustulatis iam cruribus, hymno quo
 tari à nobis solet, quo adspirare potuit, ce
 tans implorauit, & pientissimè tandem ex
 uit, cuius sine dubio manes feliciter quic
 qui scelus tantum, si non à Iudæis per
 mis irretitus fuisset, nunquam patrasset,

ceptus in elytus Magnus, numini sacro sanctissimi
 mo, arcis locum (in quo à Iudæis perfidissimis
 confossum, inter cruciatus maximos, mirabi-
 le dictu, circumuolitauit, in quo tumulatum,
 nec refodi à facinoroso nisi solenniter potuit)
 dicauit, nec in vsibus suis amplius habendum
 duxit, diuo dein Augustino dedicans, ædem
 sibi cepit insignem, in qua Erimitæ multi vi-
 ta, & moribus integri inuigilant, normæ præ-
 scriptæ veri obseruatores, eandem hanc Hen-
 ricus & Albertus principes illustres, patre non
 inferiores, ad æquilibrium ex Asarotis opere
 musco, & vermiculato conditam epistiliis, &
 tabulis arte picturatis, Xylostratis quoque va-
 rie inornarunt, cætera dignissimi, qui tali sint
 genitore prognati, pietatis, religionis, & pacis
 cultores insignes, quorum studium cantatissi-
 mum in purganda latrunculis Prouincia, id
 quod facinora eorum clarissima, paucis antè
 diebus gesta declarant, locus totus à tempore
 eo frequentissimus, non à Germania tantum
 prima ac secunda, sed Europa tota petitur, mi-
 racula maxima ac plurima præstat, quæ lon-
 giora sunt, quam vt à me libello hoc compre-
 hendi possint, dignissima, quæ separatim libro
 vno referrentur? Quo fit vt transcursum in-
 terea tantum capita rerum persequar, omissa
 nuncupatione, quum nemo ferè sit, qui eun-
 dem fateri se velit sanum, qui valetudinarius
 fuerit, fidem non meam, sed eorum, qui nu-

men loci experti sunt presentaneum, ad
 gens, quorum testimonia sunt literis ma-
 ta, sub testibus, qui locum accolunt, pluri-
 ac dignissimis, sciunt illi quod caeci nati
 su facti, visui restitui sunt tanto numero,
 ferendo fidem haud dubie rei abrogare,
 di & loripedes, luxi & fracti, posito in
 monium scipione sani abire, muti sari cap-
 surdi audire, multi qui morbo comitibus
 Herculeo, laboraret, soluti, innumeri, qui
 phantiasi, Lychenis, & Mentagra furuncu-
 Pthyriasi, sanati, cancrena, carcinomato-
 mica liberati, febrientes, cardiaci, enteroc-
 fanatici, letargici, phrenetici, spatici, val-
 dini bonae restituti: aquis summersi, equo
 alto lapsi, ense ac cultris saucij ad vitam
 cati, hostium manus alij inuocato numi-
 euasere, alij aedes deflagrati coeptas restitui
 alij carcerem refregere, & vinculis se e-
 uere, testantibus passim in pariete sulcos
 compedibus, inter donaria partim aurea, par-
 gentea, partim cerea: naufragia alij euasere,
 trones alij rebus saluis effugere: partus di-
 les numine inuocato faciles impetrauerunt,
 ortiuos & emortuos vitae reddidere, & nu-
 mera alia praeteream, daemones alij pep-
 re, cuius loci sanctitatem daemones alij pep-
 qui religiosum quendam, pace omnium de-
 rim, iuuaserat, ibi sponte, magna adstante co-
 na in ipso templo factus est, numen sum-

LIBER I.

198

obstantes ea valuisse, se religiosum corri-
 puisse, vt intelligerent obrectatores, & bla-
 terones ceteri, nasuti, si oblatrare non ces-
 sent, se quoque in illos iterum, talia enim esse,
 que haud dubie Iudæos impientissimos olim,
 ac turbam male crudelam ad veræ pietatis cul-
 tum reuocarent, voluisse locum esse illum ce-
 leberimum, & à multis adeundum, se ideo
 eum illustrasse, nam quamuis mundus qui-
 dem totus Dei sit sedes, ibique numen in se
 vigeat, loca tamen quædam fortiri solent, vt
 splendor eius ac Maiestas potissimè sentia-
 tur, & gratia eius, in se manens, sine mixtione,
 sine diuisione illa illuminet, sicuti sol idem
 manens, nec in partes diuisus, nec à fonte suo
 superatus, alia magis ac magis illustrat, de qua
 re nos in libris his tredecim, quos edidimus
 de rebus omnibus ab origine mundi illustri-
 bus, & propediem emittemus, affatim scri-
 psimus, Platonem, Plotinum, Iamblicum, Sy-
 nelum, Pselum, aliosque secuti, Catholicam
 tamen fidem semper excipimus, tanquam
 Achillem Homerus. Infra subiecta erant typis
 hæc verba: Expressum Rostochij in ædi-
 bus Thuriis ad Kalendas Aprilis,
 anno M. D. XXII.

H 2

SEQVVN-